

Miért nincs közönség és miért vannak üres székek a szegedi színházban

Beszéljünk őszintén a színházról és a szegedi színházról

(A Délmagyarország munkatársától) Mostanában megint sokat beszélnek a színházról. Sőt nemcsak beszélnek, de cikkeznek is. Legutóbb a színházi bizottság bizalmat szavazva a színház igazgatójának a színház fokozottabb támogatására hívta fel a város lakosságának figyelmét. Így tehát minden egyéb jelentőségtől függetlenül is hiúnunk kell a hivatalos nyilatkozatnak, hogy a szegedi Városi Színházal baj van. Hiányzik a közönség megértő támogatása és érdeklődése, egyre gyakoribb eset, hogy üres a nézőtér.

Alig másfél hónapja, hogy megnyitott a színház, megkezdődött az új szezon, amely elé annyi várakozással tekintettünk és tekintettek mindazok, akik azt hitték, hogy Kardos Géza igazgató a tavalyi tapasztalatok okukra ezidén figyelembe veszi a közönség magasabb igényeit is. Lépten-nyomon halljuk a megjegyzéseket a társulatra és az előadásokra, olykor még az ugynevezett »diszlelőadások« is a közönség sivárságába fulladnak, ezzel szemben a város három moziája igen sokszor zsúfolásig megtelik közönséggel. Jelenleg például három magyar film fut Szegeden és mindegyiket szinte példátlan közönségsiker kíséri. Mi lehet mindennek az oka — tesszük fel a kérdést.

Megszólaltatjuk az újságírókat, a színház vezetőit, valakit a jelenlegi bérlet között, egy alkalmi látogatót és valakit, aki a tavalyi tapasztalatok okukra idén nem váltott bérletet.

Ahogy az újságíró látja

Mindenekelőtt valljuk be, hogy

nem vagyunk megelégedettek a szegedi színház működésével. Mást vártunk az idei szezonból. Vártunk művészetet, kultúrát, nagyvonalúságot s ehelyett kevés kivétellel szintelen, szürke előadásokat kapunk.

Már amikor október elején kirajszolták a szegedi utcákra a bérleti felhívásokat, rajta a társulati névvel, láttuk, hogy az idei szezon sem mit meg azt a színvonalat, amelyet Szegednek, az ország második városának képviselnie kell a színházművészet terén. Jól tudjuk, Kolozsvárral, az ország második Nemzeti Színházával nem tudunk versenyre kelni, már csak ezért sem, mert az anyagi lehetőségeket nem lehet összemérni. De láttunk már a szegedi színpadon egy-egy szezonban olyan előadásokat, olyan nagyvonalú kiállításokat, hogy bármelyik fővárosi színházzal felvehette a versenyt. Emlékszünk olyan időkre, amikor budapesti színházak és színházi emberek az évenként szokásos látogatásokon túl is lelerándultak Szegedre egyik-másik előadás megtekintésére. Volt idő, amikor Szeged színházi téren versenyre tudott kelni Budapesttel és tudott kulturális központ lenni.

Mondják, hogy ma sokkal nehezebbek a körülmények, háborus idők lettek, nagy a drágaság. Mindenesetre létezenek ezek a kifogások. Nézzük meg az érem másik oldalát is. A háborus idők fokozottabb mértékben vonzzák a közönséget a szórakozások felé. Hivatkozunk a mozikra, amelyek a háborus idők ellenére megtalálják közönségüket, különösen, ha jó az, amit nyújtanak. Mi inkább itt látjuk a kért és kelt. Igen,

Es most megint visszatérhetünk a szegedi társulatra, annak összetételére. Az első plakátokon huszonegy-hány nevet találtunk, közülük olyan neveket is, amelyeket ez a város sohasem ismert. Ez még természetesen nem lett volna baj, mert az ismeretlen nevek is lehetnek kitűnő művészek. A hiba ott volt, hogy csak huszonegy-hányan voltak a régi nagy társulat helyett. Még ha mindannyian is jó színészek volnának, vajon kaphatnánk-e kitűnő előadásokat? Nem valószínű, hiszen mindenkinek ugyszólván mindennap színpadon kell lennie és tehetségük feltétlenül uniformizálódik. Azután azok az ismeretlen nevek is csak a kívülállóknak voltak ismeretlenek. Már a megnyitó ünnepi hangulatában is látszott: a nagy szegedi színpadon létezik a kis társulat. Az üröket már a kezdet kezdetén sem tudták betölteni.

Nincs primadonna — nincs karmester

Ha pedig a minőséget nézzük, akkor még inkább láthatjuk, hogy a huszonegy-hány tag bizony csak a felére redukálódik. Feleslegesnek tartjuk, hogy neveket is mondjunk, ugyanis mindenki tudja, kikről van szó.

Csak néhány dolgot említünk. Például

* színházban nincs énekes primadonnája.

Barabás Sári vendégprimadonna, aki csak bizonyos estékre szerződött Szegedre. A másik meg nem cáfolható tény, hogy

a színházban nincs karmestere.

Tisztelet-becsület a vendégkarmestereknek, de jó színház esetében elképzelhetetlennek tartjuk az állandó karmester hiányát. Soha nem történt meg Szegeden, ami most már szinte újszerű válik, hogy filléres esti és délutáni előadásokon karmester helyett a zenekar egyik egyébként érdemes tagja álljon a karmesteri pulpitusra. A filléres előadások közönségének lebecsülése ez.

Másik eset, amely élenken bizonyítja, hogy rendes, nagyvonalú műsort helyett ötletszerűen alakul a műsor ügye. Komlós Juci, a kitűnő szubrettprimadonna a megnyitó előadásán a »Gyergyói bál«-ban egy hóborz, idegen akcentussal beszélő, szeszélyes kis lengyel grófnőt játszott igen jól, sőt kifűzően, pontosan kidolgozva a szerep legkisebb részét is és az előadás egyik legpompásabb szereplőjének bizonyult. Néhány hétre rá, amikor még mindig műsoron volt a »Gyergyói bál«, de egyébként is még jól emlékezett a közönség az előadásra, a művészról egy majdnem hasonló zsánerű szerepet volt kénytelen játszani a »Három a kislány«-ban. Eltekintve attól, hogy Grisi szerepe egyébként sem Komlós Jucinak való, már csak azért sem szabad leti

volna ráosztani a szerepet, nehogy a közönségnek észbe jusson a művészról hasonló alakítására gondolni. A »Kék mazur«-ban ismét hasonló stílusú szerepet volt kénytelen jobb megoldás hiányában vállalni. Hol van itt a műsorcsinálási gondosság, figyelem és előrelátás. Csak egy eset a sok közül és mennyi mindent elárul.

Kopott színpadkeret mint szembeötlő látványosság

Es beszéljünk végül a színpadról is. Kopott, stílustalan, a legjobb esetben átmozgató — vigyázzunk, nem festett, csak átmozgató — díszletek hívják fel a figyelmet. Ezek is legtöbb esetben dűledeznek a színpadokon. Egyik díszlet rész rövidebb, a másik hosszabb, egyik egyenesen áll, a másik ferdén és amikor rákerül a plafon, bizony kisebb-nagyobb nyílások bizonyítják a gondosságot. Azután a belső színpadkeret szintén felemelő érzéssel tölti el a nézőt. Több helyen lóg a rongy és ahol esetleg javították is időközben, ott is egy-két szaggal van csak nagyjából megerősítve, ahelyett, hogy gondosan összevarrták volna. Kérdezzük, vajon olyan sokba kerülne mondjuk ötven méter műsylvet? Filléres kiadások ezek a színházi költségvetésekhez viszonyítva és mégis mennyit emelne egy-egy előadás.

Végül még egy konkrét esetet említünk meg. A »Négy asszonyt szerettek« első és harmadik felvonása egy díszletben játszódik és a rendesen különlegesebb díszletet igényel. Viszont ez a különlegesség szorosan hozzátartozik a darab meséjéhez, mint a gomb a kabáthoz. Arról van szó ugyanis, hogy egy fiatal mérnök találmányait saját lakásában valósítja meg és a találmányok között szerepel egy falbasziflyeszett ág is. Nos hát ezt az ágyat úgy tessék elképzelni, hogy a darab meséje szerint nagyszerű találmány. Kiválósága döntő befolyással van a fiatal mérnök további sorsára. Ezt az ágyat tehát úgy kell megszerkeszteni, hogy azt a színpadon valamilyen szerkezettel le és fel lehessen állítani. Mit látunk e helyett Szegeden? A színpad egyik részét függöny takarta el, mögötte pedig egy felállított sezlion volt, amelyet adandó és szükséges alkalommal ketten emelgettek fel és le. Jogosan kérdezhetünk ezek után a néző, hogy mi ebben a találmány. Mert ezt bárki megcsinálhatja a saját lakásában is, de persze nem nevezheti valami ötletes találmánynak, sőt.

Beszél a színész és a közönség

Ezek után pedig szólaljon meg a színész és a közönség, lássuk mit mondanak. Ok, vajjon megelégedettek-e, vajjon nem itélt-e túlságosan az újságíró?

Megjegyzés nélkül egymásután adunk a nyilatkozatokat.

SZÍNHÁZGÁTO: Öt meg sem kérdeztük, hiszen biztos, hogyha senki, de ő megelégedett. Ha nem így volna, bizonyára másképpen intézné az ügyeket.

SZÍNHÁZS: (a társulat egyik kitűnő vezető tagja): Mit mondjak én, a társulat egyik tagja. Nehéz nyilatkozni, mert érdekelt fél vagyok. De ha mégis függetlenül magamat a színházról és belehelyezkedem a nézőközönség belvilágába, meg kell állapítanom, hogy valami baj van. Különben nem volna annyi üres szék, hogy

1942 DIVATOS ILLAT

mégis mi a hiba, arról nem beszélhetek. En is és velem együtt mások is tudják, de nem tartom idomosnak erről beszélni. Erre vonatkozólag legilletékesebb a közönség. Tessék a közönséget megkérdezni.

BERLŐ: Jelenleg is bérletje vagyok a színháznak. Már tavaly se voltam sok mindennel megelégedve, de az idei szezon bizony még nagyobb csalódást okozott. Nemcsak a társulat gyengéde szegényes a kiállítás is. Az ember mindig jobbat vár és mindig rosszabb jön. Azt is futcsának találom, hogy sem az operaelőadásokat, sem a komolyabb vendégeket nem kapjuk bérletben. Ez is helytelen rendszer. A bérletet azzal büntetik, hogy csak a gyengébb előadásokat kapják. Ha néha-néha valami esemény is akad, az csak külön váltott és indokolatlanul felemelt árú jeggyel nézhetjük meg. Szóval én fizessek meg külön, hogy az igazgató gyenge társulatot szervezzék. Mire való akkor a városi szubvenció? Nem is csodálom, ha nem megy a színház.

ALKALMI LÁTOGATÓ: Eddig mindössze kétszer voltam színházban. Eddig ugynevezett filléres látogató voltam, de ha a filléres előadásokra még karmestert sem állítanak, akkor én is feleslegesnek tartom színházba járni.

VOLT BERLŐ: A tavalyi tapasztalatok azt mutatták, hogy nem érdemes fenntartani továbbra is az évek óta fennálló bérletet. Kiváncsiságból egy ízben már voltam színházban. A »Beckereki menyecske«-t láttam. Nem bántam meg, hogy nem váltottam ki a bérletemet.

A nyilatkozatokhoz nincs sok hozzatenni valónk.

Először jó darabokkal jó színházat kell csinálni, akkor nem lesz baj.

Ha a közönség látja majd, hogy az igazgató áldoz és megtesz mindent a színvonal-emelés érdekében, ha látja a törekvést, akkor estéről-estére megtölti majd a nézőteret. Minden üzlet némi befektetést és áldozatkészséget igényel és a művészetet túl végeredményben a színház is üzlet.

A mai válság megoldása tehát nem a közönségen, sem a hivatalos tényezők kezdeményezett akciójának sikerétől, hanem a színházvezető belátásától és áldozatkészségétől függ.

Dr. Bokor István

BESSZARÁBIAI 2-3-as és MAGYAR 33/154-es méretű gyönyörű

szőnyegek

megbízásból jutányosan eladók MODERN Készletben Kínálunk L. 221

Karácsonyra
legszebb ajándék
a belgrádi rádió
gyönyörű
slágerdala hanglemezen
Kapható:
Szent Urósi Nyomda, Március u. 9
Bélat a kassza előtt.